

Sygn. akt. I C 918/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 maja 2018 r.

Sąd Okręgowy Warszawa- Praga w Warszawie Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Eliza Nowicka – Skowrońska

Protokolant: Jakub Flaga

po rozpoznaniu w dniu 8 maja 2018 r. w Warszawie na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Bank S.A. z siedzibą w W.

przeciwko M. C.

o zapłatę

1. uchyla nakaz zapłaty wydany w postępowaniu nakazowym przez Sąd Okręgowy (...)I Wydział Cywilny w dniu 5 stycznia 2017 r. w sprawie o sygn. I Nc 263/16 w części zasądzonej zwrot kosztów procesu ponad kwotę 15.463 (piętnaście tysięcy czterysta sześćdziesiąt trzy) złote;
2. w pozostałym zakresie utrzymuje nakaz zapłaty wydany w postępowaniu nakazowym przez Sąd Okręgowy (...), I Wydział Cywilny w dniu 5 stycznia 2017 r. w sprawie o sygn. I Nc 263/16.

Sygn. akt I C 918/17

UZASADNIENIE

Powód (...) Bank S.A. z siedzibą w P. wniósł o zasądzenie od pozwanego M. C. kwoty 371.622,48 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 2 października 2016 roku do dnia zapłaty, wraz z wszelkimi kosztami postępowania według norm przepisanych, w tym kosztami zastępstwa procesowego oraz opłatą skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł (pozew – k. 10 - 12).

Uzasadniając powództwo powód wskazał, że jest w posiadaniu weksla wypełnionego na kwotę 371.622,48 zł, którego termin wykupu wyznaczony jest na dzień 1 października 2016 r. Weksel ten został wystawiony przez pozwanego i wręczony powodowi na zabezpieczenie pożyczki mieszkaniowej (k. 10v. – 12, k. 182v. – 184).

Nakazem zapłaty wydanym w dniu 5 stycznia 2017 r. w postępowaniu nakazowym Sąd orzekł zgodnie z żądaniem pozwu (k. 70).

Zarzuty od tego nakazu wniósł pozwany domagając się jego uchylenia, oddalenia powództwa oraz zasądzenia kosztów procesu (zarzuty od nakazu zapłaty – k. 75 – 77).

W uzasadnieniu zarzutów pozwany kwestionował, iż przedstawiony przez powoda weksel został wystawiony celem zabezpieczenia umowy pożyczki nr (...). Pozwany wskazał, że powód nie udowodnił, że był upoważniony do wypełnienia weksla oraz, że weksel został wypełniony niezgodnie z ustaleniami stron. Pozwany zakwestionował również prawidłowość wyliczenia sumy wekslowej. M. C. wskazał, że dokonywał wpłat na poczet umowy, które powinny zostać rozliczone na poczet kapitału. Pozwany zakwestionował również prawidłowość wyliczenia odsetek,

w jego ocenie nie zostało wskazane w jakiej wysokości zostały naliczone odsetki, od jakiej kwoty i za jaki okres. Zakwestionowane przez pozwanego zostało również obciążenie go przez powoda kosztami obsługi kredytu, gdyż w umowie brak jest upoważnienia do obciążania pozwanego takimi kosztami.

W odpowiedzi na zarzutu pozwanego powód wskazał, że kwestionuje je w całości oraz wniósł o utrzymanie nakazu zapłaty w całości w mocy. Powód wskazał, że jest wierzycielem pozwanego z tytułu umowy nr (...) o pożyczkę mieszkaniową, która nie była w prawidłowy sposób obsługiwana przez pozwanego, a w związku z czym została wypowiedziana. Z upływem okresu wypowiedzenia należność wynikająca z tytułu umowy pożyczki stała się wymagalna, a zatem możliwym stało się wypełnienie weksla (k. 182-184).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 27 czerwca 2007 roku pozwany M. C. zawarł z powodem umowę pożyczki mieszkaniowej nr A/11/9/07/L. Zgodnie z treścią umowy Bank udzielił pozwanemu pożyczki w wysokości 350.000 na sfinansowanie inwestycji polegającej na dokończeniu budowy budynku jednorodzinnej. Przedmiotowa pożyczka została przez pozwanego zabezpieczona poprzez wystawienie weksla in blanco. Środki z tytułu pożyczki zostały pozwanemu w całości przekazane. Następnie między stronami były zawierane aneksy do umowy, dotyczące zarówno przedłużenia okresu kredytowania oraz jego oprocentowania, a także rodzaju rat.

Dowód – umowa k. 21- 25, weksel k. 13, deklaracja wekslowa – k. 185, aneksy nr (...)– k. 27 – 28, k. 30 – 31, k. 33 – 34, k. 36 – 38.

W związku z niewywiązywaniem się przez pozwanego z zapisów przedmiotowej pożyczki, tj. jej niespłacaniem, powodowy Bank pismem z dnia 5 kwietnia 2016 roku wypowiedział pozwanemu umowę pożyczki z zachowaniem 30 dniowego terminu wypowiedzenia i wezwał do spłaty wymagalnych należności. Przesyłka została zaadresowana na dotychczasowy adres, jednak pozwany nie odebrał jej i wróciła do powoda awizowana. Po bezskutecznym upływie terminu do spełnienia świadczenia przez pozwanego, Bank wypełnił weksel in blanco na kwotę zadłużenia i zawiadomił o tym pisemnie pozwanego wraz z wezwaniem do wykupu weksla. Na kwotę dochodzonego roszczenia składała się kwota niespłaconego kapitału (328.030,83 zł), odsetki umowne (43.585,05 zł) oraz koszty z tytułu obsługi kredytu (6,60 zł).

Dowód – wypowiedzenie z dowodem doręczenia - k. 19 - 20, zawiadomienie o wypełnieniu weksla z dowodem doręczenia – k. 16 - 18.

W dniu 2 czerwca 2015r. decyzją Komisji Nadzoru Finansowego powód (...) Bank Spółka Akcyjna z siedzibą w P. dokonał przejęcia Banku Spółdzielczego w L. i wstąpił we wszystkie jego prawa i obowiązki.

Dowód – decyzja (...) z dnia 2.06.2015r. – k. 46 - 47, postanowienie Sądu Rejonowego dla M. St. Warszawy z dnia 16.02.2016r. – k. 48 - 49.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o dokumenty dołączone w sprawie oraz w oparciu o niekwestionowane twierdzenia stron (co do zawarcia umowy pożyczki i aneksów, faktu jej wypowiedzenia i przyczyn wypowiedzenia, a nadto co do terminu przedstawienia weksla do wykupu).

Sąd zważył, co następuje:

W niniejszej sprawie powód dochodził zapłaty przez pozwanego należności z weksla. Zgodnie z żądaniem pozwu, na podstawie art. 485 § 2 k.p.c. został wydany nakaz zapłaty. Mimo wniesienia przez pozwanego zarzutów przeciwko temu nakazowi, żaden z nich w ocenie Sądu nie zasługiwał na uwzględnienie i nie mógł stanowić podstawy do uchylecia wydanego nakazu zapłaty.

Zgodnie z treścią art. 10 ustawy z 28.04.1936r. Prawo wekslowe (Dz. U. 1936, nr 37, poz. 282, dalej: pr. weksl.), jeżeli weksel, niezupelny w chwili wystawienia, uzupełniony został niezgodnie z zawartym porozumieniem, nie można

wobec posiadacza zaślaniać się zarzutem, że nie zastosowano się do tego porozumienia, chyba że posiadacz nabył weksel w złej wierze albo przy nabyciu dopuścił się rażącego niedbalstwa.

Wobec zgłoszenia przez pozwanego, a jednocześnie wystawcy weksla in blanco, zarzutu braku zabezpieczenia umowy pożyczki wekslem, a zatem brak zobowiązania wekslowego, a także błędnego ustalenia wysokości wierzytelności ze stosunku podstawowego, a ponadto braku porozumienia co do sposobu wypełnienia weksla i braku istnienia deklaracji wekslowej oraz niezgodnego z tym porozumieniem wypełnienia weksla, jak również zarzutu przyjęcia błędnego terminu do obliczenia odsetek od dochodzonej wierzytelności, Sąd miał za zadanie ustalić, czy zarzuty te zgłoszone zostały zasadnie.

Zdaniem Sądu bezsprzecznie wystąpiły przesłanki do wypełnienia weksla, o którym mowa wyżej. Powód wpłacił pozwanemu kwotę 350.000 zł z tytułu zawartej umowy pożyczki mieszkaniowej nr A/11/9/07/L, a pozwany zaprzestał spłaty tej pożyczki w wyniku czego powód był zmuszony wypowiedzieć umowę i wezwać pozwanego do spłaty całej niespłaconej kwoty kapitału powiększonego o umowne odsetki i koszty, zgodnie z zawartą umową. Następnie wobec bezskuteczności wezwania, powód był uprawniony zgodnie z porozumieniem zawartym między stronami wypełnić weksel in blanco wręczony przez pozwanego na zabezpieczenia. Niezasadny był przy tym zarzut pozwanego braku zabezpieczenia umowy wekslem, gdyż zarówno z treści umowy o pożyczkę mieszkaniową (§4 pt. b umowy – k. 21), jak z brzmienia deklaracji wekslowej (k. 185) jednoznacznie wynika, że Bank pozostawał w posiadaniu weksla wystawionego przez pozwanego, był to weksel wręczony na zabezpieczenie tej konkretnej umowy. Treść tych dokumentów nie pozostawiała żadnych wątpliwości co do tej okoliczności, a twierdzenia pozwanego, że weksel przedstawiony przez powoda był wręczony na zabezpieczenie innej umowy pozostawały gołosłowne i nie poparte żadnymi dowodami. Deklaracja wekslowa jednoznacznie wskazywała zarówno jakiej umowy dotyczył weksel, na jaką kwotę opiewała umowa, co stanowi sumę zadłużenia wobec Banku (kwota pożyczki łącznie z odsetkami, prowizją i kosztami), termin przedstawienia weksla do wykupu oraz adres pozwanego do korespondencji.

Sąd nie przychylił się również do zarzutów strony pozwanej co do rzekomo nieprawidłowego wypełnienia ww. weksla, albowiem powód wykazał co składało się na kwotę w wekslu, co nie zostało skutecznie podważone przez stronę pozwaną, która to nie wskazała żadnych dowodów przemawiających za przyjęciem jej twierdzeń. Powód w piśmie procesowym z dnia 3 października 2017r. (data stempla pocztowego - k. 187) nadesłanym w odpowiedzi na zarzuty od nakazu zapłaty szczegółowo i rzetelnie wskazała wszelkie pozycje składające się na sumę zadłużenia, powoływała się przy tym na zapisy umowy pożyczki – w zakresie należności nieprzeterminowanych powoływała się na treść § 7 ust. 2 , a co do należności przeterminowanych – na treść § 9 ust. 1 (pismo procesowe pełnomocnika powoda z dnia 3 października 2017r. – k. 182 – 186).

Zgodnie z rozkładem ciężaru dowodu – wobec zgłoszenia przez pozwanego jako dłużnika osobistego zarzutów co do stosunku podstawowego łączącego strony, to na nim ciążył obowiązek wykazania, iż uzupełniony przez powoda weksel został niezgodnie z zawartym między stronami porozumieniem oraz na niewłaściwą kwotę (art. 10 pr. weksl.). (porównaj m.in. orzeczenia SN: z dnia 24 lutego 1928 r., I C 2161/27, Z. O.. SN 1928, poz. 40; z dnia 12 stycznia 1934 r., C 2217/33, (...) 1935, s. 207). Ponadto Sąd Okręgowy w pełni powołuje się na stanowisko Sądu Najwyższego zgodnie z którym „skutecznie podniesiony zarzut wypełnienia weksla in blanco niezgodnie z zawartym porozumieniem, nie powoduje nieważności weksla, jak też nie uchyla w każdym przypadku w całości zobowiązania wekslowego wystawcy, lecz je jedynie ogranicza bądź modyfikuje. Dłużnik będzie odpowiadał, ale wyłącznie w takich granicach, jakie odpowiadają jego woli” (porównaj m.in. orzeczenia SN: z dnia 25 października 1927 r., Rw. 1677/26, (...) 1928, poz. 35; z dnia 12 listopada 1931 r., Rw. 2354/31, OSP 1932, poz. 150; z dnia 26 stycznia 2001 r., I CKN 25/00, OSN 2001, nr 7-8, poz. 117 oraz z dnia 22 czerwca 2006 r., V CSK 70/06, OSN 2007, nr 4, poz. 59).

Zatem zgodnie z utrwaloną linią orzecniczą podniesienie przez pozwanego zarzutów dotyczących stosunku podstawowego nie oznacza, że proces o zapłatę należności wynikającej z weksla wypełnionego w oparciu o porozumienie wekslowe przestaje mieć charakter tzw. „procesu wekslowego”. Fakt ten nie zmienia również ciężaru dowodzenia i to na pozwanym jako dłużniku wekslowym ciąży obowiązek udowodnienia, że weksel został wypełniony niezgodnie z zawartym porozumieniem (art. 6 kc). Nie ma zatem podstaw, aby ciężar dowodzenia okoliczności ze

stosunku podstawowego uzasadniających uzupełnienie weksla przerzucać na powoda jako wierzyciela wekslowego. Zgodnie ze stanowiskiem Sadu Najwyższego zawartym w uzasadnieniu uchwały z dnia 7 stycznia 1967r. w sprawie III CZP 19/66, OSNCP 1968, poz. 79, w procesie wekslowym dowód nieistnienia wierzytelności zostaje przerzucony na dłużnika, a to w związku z odmienianiem istnienia wierzytelności, które powstało na skutek wystawienia i wydania weksla.

Jak już wskazano powyżej w terminie zakreślonym przez Sąd pozwany nie zgłosił dowodów tego rodzaju, które miałyby świadczyć o prawdziwości jego zarzutów, w szczególności co do nieprawidłowego wypełnienia weksla in blanco przez powoda. Sąd zatem przyjął twierdzenia powoda co do wysokości zadłużenia pozwanego za przyznane i prawdziwe. Pozwany bowiem nie sprostał ustawowemu obowiązkowi wykazania swoich twierdzeń, choć to na nim ciążył ciężar udowodnienia nieistnienia wierzytelności w kwocie wskazanej w wekslu.

Wobec powyższego przyjąć należało, iż w świetle obowiązujących przepisów, jak i własnych ustaleń Sądu, zasadnym było uwzględnienie roszczeń powoda w całości. Jednak z uwagi na dostrzeżony błąd w obliczeniu należności z tytułu kosztów procesu, na podstawie art. 496 k.p.c. nakaz zapłaty wydany w sprawie pod sygn. akt I Nc 263/16 uchylił w zakresie tych kosztów ponad kwotę 15.463 zł, a w pozostałym zakresie utrzymał w mocy. Sąd zasądził zatem od pozwanego na rzecz powoda kwotę wynikającą z ww. weksla, tj. kwotę na jaką weksel został wypełniony - 371.622,48 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia następnego po dniu, w którym weksel miał być wykupiony, tj. od dnia 2 października 2016 r.

O odsetkach orzeczono na podstawie art. 481 § 1 kc, zgodnie z brzmieniem którego, jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi.

Wobec braku spełnienia należnego świadczenia – dokonania wykupu weksla do 1 października 2016r., pozwany pozostawał w opóźnieniu, co skutkowało koniecznością zapłaty odsetek z tego tytułu na mocy art. 481 kc. Określenie terminu spełnienia świadczenia pieniężnego w tym zobowiązaniu następuje w wyniku wezwania dłużnika do zapłaty (art. 455 k.c.), a po bezskutecznym upływie tego terminu powstaje obowiązek uiszczenia odsetek ustawowych za zwłokę.

Konsekwencją wyżej opisanego rozstrzygnięcia, tj. całkowitego wygrania przez powoda niniejszego procesu, jest obciążenie przez Sąd strony pozwanej całością kosztów postępowania – tj. zgodnie z normą z art. 98 § 1 k.p.c., która stanowi, że strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu).

Należało jednak zauważyć, iż w nakazie zapłaty zasądzona została nieprawidłowa kwota kosztów procesu. Prawidłową była kwota 15.463 zł, na którą składały się: opłata od pozwu – 4.646 zł, wynagrodzenie pełnomocnika wraz z opłatą od pełnomocnictwa – 10.800 zł + 17 zł (zgodnie z brzmieniem przepisów obowiązujących w dacie wniesienia pozwu – tj. 15 listopada 2017r., § 2 pkt. 7 w zw. z § 3 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. Dz. U. 2015, poz. 1804).